

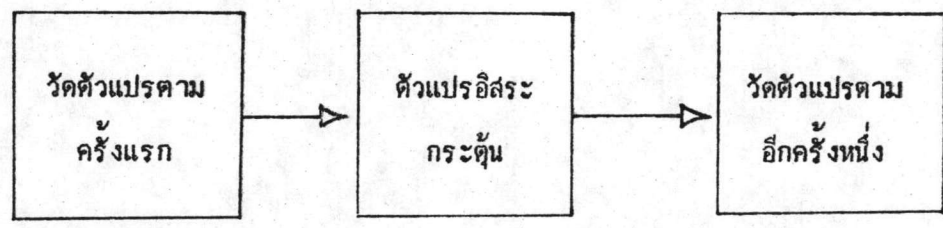
บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบวิจัย การเลือกตัวอย่างในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบ การปฏิบัติการทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การออกแบบวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ นับเป็นการศึกษาแบบทดลอง โดยมีการทดสอบก่อนและทดสอบหลัง (pretest and posttest) การกระตุ้น เพื่อนำเอาหน่วยทดสอบที่เป็นตัวแปรตามไปวัด ก่อนที่จะให้ได้รับการทดลองกระตุ้นหรือตัวแปรอิสระ หลังจากนั้นจึงทำการวัดอีกครั้งหนึ่งเพื่อสังเกตดูผลที่เกิดขึ้นในตัวแปรตาม โดยการเปรียบเทียบระหว่างผลของการวัดครั้งแรกกับครั้งหลัง ซึ่งถือว่าเป็นอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่เข้ามากระตุ้น ดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 ตัวแบบในการศึกษา

ตารางที่ 3.1 ตัวแปรและการนิยามตัวแปร

แนวความคิด	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	นิยามเชิงทฤษฎี	นิยามเชิงปฏิบัติ
สถานการณ์ส่วนบุคคล	*	-	ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพส่วนบุคคล	วัดได้จาก เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
การเปิดรับข่าวสาร เรื่อง "เทศบาลที่ ข้าพเจ้ารู้จัก"	*	-	ข้อมูลเกี่ยวกับการ เปิดรับข่าวสาร เรื่อง "เทศบาล ที่ข้าพเจ้ารู้จัก"	วัดได้จากความถี่ ในการเปิดรับข่าว สารเรื่อง "เทศ บาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก"
ความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกที่มีต่อ เทศบาล	-	*	ข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับความรู้ ความเข้าใจและ ความรู้สึกของ ประชาชนที่มีต่อ เทศบาล	วัดได้จากระดับความ รู้ความเข้าใจของประ ชาชนเกี่ยวกับการปก ครองท้องถิ่นในรูปเทศ บาล บทบาท อำนาจ หน้าที่ของเทศบาล คณะ เทศมนตรี สมาชิกสภา เทศบาล บทบาทการมี ส่วนร่วมในการปกครอง ตนเองของประชาชน ความรู้สึกมีประสิทธิภาพ ภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่พล เมือง และความรู้สึกไว้ วางใจของประชาชนที่มี ต่อเทศบาล

การเลือกตัวอย่างในการวิจัย

โดยที่หนังสือพิมพ์ "ไทยนิวส์" เป็นหนังสือพิมพ์ที่ได้ดำเนินงานมาถึง 17 ปีแล้ว และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ทั้งในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง ผู้วิจัยจึงไม่สามารถที่จะศึกษาวิจัยจากผู้อ่านหนังสือพิมพ์ "ไทยนิวส์" ทั้งหมดได้ เพราะการศึกษาเช่นนั้น จำเป็นต้องอาศัยเวลา ทุนทรัพย์ และกำลังคนเป็นจำนวนมาก การกำหนดและเลือกตัวอย่างในการวิจัยจึงเป็นไปแบบจงใจ (purposive sampling) (อารง สุทธาศาสตร์ 2527: 125) โดยจำกัดขอบเขตศึกษาเฉพาะเทศบาลนครเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือประชาชนในครัวเรือนที่เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์ "ไทยนิวส์" ที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และมีอายุไม่ต่ำกว่า 17 ปีบริบูรณ์

ผู้วิจัยได้รวบรวมรายชื่อสมาชิกที่ทางโรงพิมพ์มีอยู่ ปรากฏว่า ได้รายชื่อที่มีที่อยู่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถเสาะหาที่อยู่ได้จำนวนทั้งสิ้น 240 รายชื่อ จึงได้กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.2

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ตัวแปรอิสระในการศึกษาคั้งนี้คือ การเปิดรับข่าวสาร เรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก"

ส่วนตัวแปรตามคือ ความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อเทศบาลซึ่งมีตัวแปรปฏิบัติการ ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล อำนาจหน้าที่ของเทศบาล
3. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะเทศมนตรี
4. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล
5. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน

6. ระดับความรู้สึกที่มีประสิทธิภาพทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อเทศบาล
7. ระดับความรู้สึกในหน้าที่ของพลเมืองของประชาชนที่มีต่อเทศบาล
8. ระดับความรู้สึกไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อเทศบาล

นอกจากตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังได้กำหนดตัวแปรบางตัว เพื่อเป็นตัวแปรควบคุมหรือตัวแปรทดสอบ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง ผสมกับคำถามจากงานวิจัยอื่น ๆ ลักษณะคำถามในแบบสอบถามมีลักษณะปิดทั้งหมด เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นส่วนที่สอบถามเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เพื่อพิจารณาเป็นค่าของตัวแปรทดสอบ

ตอนที่ 2 เป็นส่วนที่สอบถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ และความคิดเห็น เกี่ยวกับอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อความนึกคิดและทัศนคติของผู้อ่าน

ตอนที่ 3 เป็นส่วนทดสอบระดับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล ประเภทเลือกตอบ ใช่ และไม่ใช่ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล บทบาท อำนาจ หน้าที่ของเทศบาล คณะเทศมนตรี สภาเทศบาล และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความรู้สึกทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่ของพลเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง ลักษณะคำถามเป็นแบบไลเคิร์ต (Likert's Scale)

ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร เรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" และการประเมินผลบทความจากผู้อ่าน

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อสร้างแบบสอบถามชุดแรกขึ้นแล้ว ได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบข้อบกพร่องและแก้ไขเพื่อเพิ่มความเที่ยงตรงในเนื้อหา เมื่อผ่านการแก้ไขขั้นหนึ่งแล้วจึงได้นำไปทดสอบก่อน (try-out) กับประชากรที่กไม่ได้ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

โดยผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการที่จะเลือกข้อคำถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจริง ดังนี้คือ

1. แบบทดสอบที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล จะต้องมามีค่าอำนาจจำแนกไม่น้อยกว่าร้อยละ 45 และข้อคำถามแต่ละข้อจะต้องมีความยากง่ายไม่เกินร้อยละ 65 (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524: 116-118) จากจำนวนข้อคำถามที่ตั้งไว้ 42 ข้อ ปรากฏว่าเข้าหลักเกณฑ์ 28 ข้อ ที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์จึงตัดออกไป (ดูภาคผนวก ก.) จากนั้นจึงนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ทั้งฉบับ เพื่อหาความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ โดยวิธีแบ่งครึ่ง (split-half method) แบบข้อคู่-ข้อคี่ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 127-128) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคู่ข้อคี่ จากสูตรต่อไปนี้

$$r_{hh} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

X = คะแนนข้อคู่

Y = คะแนนข้อคี่

แล้วจึงนำคะแนนดังกล่าวไปคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ จากสูตรของ Spearman Brown

$$r_{tt} = \frac{2r_{hh}}{1 + r_{hh}}$$

ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ = .837

(โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.)

2. แบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้สึกทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความรู้สึกในหน้าที่ของพลเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง ลักษณะคำถามเป็นแบบไลเคิร์ต (Likert's Scale) ผู้วิจัยได้ตั้งหลักเกณฑ์ไว้ว่า ข้อคำถามที่จะนำไปใช้ทดสอบจริงได้ จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างน้อย .75 ขึ้นไป และเมื่อนำไปทดสอบก่อน (try-out) พร้อมกับแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาล ปรากฏว่าจากจำนวนข้อคำถาม 39 ข้อ เข้าหลักเกณฑ์ 27 ข้อ ที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์จึงคัดออกไป (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ค.)

จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือได้โดยวิธีแบ่งครึ่ง (split-half method) แบบข้อคู่-ข้อคี่ เช่นเดียวกันกับแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม = .95 (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ง.)

การปฏิบัติการทดลอง

ในการศึกษาวิจัยแบบทดลองตามตัวแบบที่กล่าวข้างต้น มีขั้นตอนที่สำคัญดังต่อไปนี้
ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเขียนบทความ เรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล โดยการรวบรวมข้อมูลจากตำรา งานวิจัย บท

ความ เอกสารต่าง ๆ ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารงานเทศบาล ฝ่ายการเมือง ฝ่ายประจำ และประชาชนในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่

ขั้นที่ 2 นำบทความที่เขียนขึ้นให้ปลัดเทศบาล บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ และบุคคลที่คลุกคลีกับกิจการเทศบาลอื่น ได้ให้ข้อคิดและปรับปรุงเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 นำบทความ เรื่อง "เทศบาลที่ข้าพเจ้ารู้จัก" ลงในหนังสือพิมพ์ "ไทยนิวส์" ระหว่างวันที่ 20-28 มิถุนายน 2529

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดหาผู้ช่วยวิจัยจำนวน 10 คน ทำการอบรมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีเก็บข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสองครั้ง แล้วจึงแบ่งรายชื่อให้กับผู้ช่วยวิจัยทั้ง 10 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1 ทำในช่วงวันที่ 1-10 เมษายน 2529 โดยใช้แบบสอบถามตอนที่ 1, 2, 3 และ 4 หลังจากเก็บข้อมูลครั้งแรกแล้วผู้วิจัยได้ทิ้งช่วงก่อนที่จะลงบทความ เพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าคุณกำลังถูกทดสอบด้วยอะไรบางอย่าง และหลังจากที่ได้ลงบทความแล้ว ได้ทิ้งระยะพอสมควรก่อนที่จะสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเดิมในครั้งที่สอง โดยใช้แบบสอบถามตอนที่ 3, 4 และ 5 ปรากฏว่าหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสองครั้ง ผู้วิจัยได้คัดแบบสอบถามคู่ที่ไม่สมบูรณ์ออกไป คงมีแบบสอบถามที่สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยได้ 211 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.9 ของแบบสอบถามที่ส่งออกไป และสามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างได้ตามลักษณะทางเศรษฐกิจ-สังคม ดังข้อมูลในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	96	45.5
2. หญิง	115	54.5
อายุ		
1. 17-26 ปี	76	36.0
2. 27-36 ปี	93	44.1
3. 37-46 ปี	26	12.3
4. 47 ปีขึ้นไป	16	7.6
การศึกษา		
1. จบการศึกษามัธยมศึกษาและต่ำกว่า	47	22.3
2. จบการศึกษามัธยมศึกษา แต่ไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลาย	73	34.6
3. จบการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป	91	43.1
อาชีพ		
1. รับจ้าง	71	33.6
2. ค้าขาย	97	46.0
3. รับราชการ	28	13.3
4. กำลังศึกษา	15	7.1
รวมทั้งหมด	211	100.0

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อคัดแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แล้ว จึงนำมาลงรหัส เพื่อประมวลผลข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ช่วยในการคำนวณ ค่าทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS*

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย การคำนวณร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต การทดสอบไคสแควร์ การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการคำนวณความแตกต่างของ ความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกทางการเมืองด้วย t-test โดยกำหนดนัยสำคัญทาง สถิติของตัวสถิติทุกตัวที่ระดับ 0.05

เกณฑ์การตัดสินความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมือง ของประชาชนที่มีต่อเทศบาล

ผู้วิจัยได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เห็นว่าควรกำหนดระดับ ความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ โดย ทั้งในแบบทดสอบและแบบสอบถาม ให้ผู้ที่ตอบได้คะแนนร้อยละ 0-35 ของคะแนนเต็มเป็น ระดับต่ำ คะแนนร้อยละ 34-67 ของคะแนนเต็มเป็นระดับปานกลาง คะแนนร้อยละ 68-100 ของคะแนนเต็ม เป็นระดับสูง

ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนกันมาก เกินไปในแต่ละระดับ และเพื่อประโยชน์ ในการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอีกด้วย

ดังนั้น ในการแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรูป เทศบาล ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ คือผู้ที่มีคะแนนตั้งแต่ 0-9 คะแนน ปานกลาง คือ 10-19 คะแนน และระดับสูง คือ 20-28 คะแนน

สำหรับระดับความรู้สึกลงการเมือง ผู้ที่ถูกจัดอยู่ในระดับต่ำ คือผู้ที่ได้คะแนน
0-15 ระดับปานกลางคือ 16-30 คะแนน และระดับสูง คือ 31-45 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ตามสมมุติฐานของการวิจัย ตามที่ได้
ระบุไว้แล้วในบทที่ 1 ทั้งนี้โดยนำเอาแนวความคิดทางทฤษฎีในบทที่ 2 เป็นฐานในการวิ-
เคราะห์